

Pozapłacowe koszty pracy w Polsce na tle innych krajów europejskich

Jakub Bińkowski

Warszawa 2014

POSTULATY ZPP

Bogactwo bierze się z pracy. Kapitał czy ziemia, póki nie zostają ożywione pracą, są martwe. W związku z tym należy dążyć do tego, aby jak najwięcej ludzi mogło w Polsce pracować. Nie osiągniemy tego bez radykalnych zmian struktury opodatkowania oraz uproszczenia prawa w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej.

Przed wszystkim należy:

- powołać podległą premierowi komisję „EU+0”, pozwalającą wyeliminować z polskiego prawa przepisy, które nie są wymagane przez Unię Europejską;
- zmienić charakter sądownictwa gospodarczego na arbitrażowy, podzielić sprawy na małe i duże, a te pierwsze rozstrzygać według bardzo prostej i szybkiej procedury;
- wprowadzić zaskarżalność decyzji urzędników w systemie arbitrażowym z zastosowaniem podziału na małe i duże sprawy oraz rozstrzyganie tych pierwszych według bardzo prostej i szybkiej procedury;
- przywrócić tzw. ustawę Wilczka (poza przepisami niezgodnymi z prawem UE, jak np. konieczność uzyskiwania zgody ministra na działalność firm zagranicznych w Polsce);
- zmienić strukturę opodatkowania:
 - a. zamiast ZUS i podatku dochodowego wprowadzić opłacany u źródła podatek od funduszu płac w wysokości 20% (lub 45% dla osób, które nie zrezygnują z praw nabytych w ZUS);
 - b. wprowadzić jednolity VAT w wysokości około 25% (z planem jego obniżania do 15%);
 - c. wprowadzić ryczałtowy podatek od prowadzenia działalności gospodarczej w wysokości około 1 000 PLN miesięcznie – z dobrowolnością udziału w systemie VAT;
 - d. wprowadzić zryczałtowany podatek CIT w wysokości 2% od sprzedaży (z planem jego obniżenia do 0.75%);

- e. wprowadzić 30% podatek kapitałowy (z planem jego obniżania do 20%);
- f. wprowadzić 5% podatek od sprzedaży bezpośredniej dla rolników.

Obniżki podatków do stanu docelowego powinny nastąpić w ciągu 10 lat.

- wprowadzić emeryturę obywatelską z poszanowaniem praw nabytych dla uczestników systemu ZUS, którzy dobrowolnie nie zrezygnują z tego systemu;
- w miejsce różnych urzędów – przekształcić ZUS w Agencję Rozliczeniową Skarbu Państwa, która jako jedyna zajmie się poborem podatków;
- przeprowadzić gruntowną reformę finansów publicznych, tak żeby dostosować wydatki państwa do jego dochodów i nie być w tym zakresie na niechlubnym 145. miejscu na świecie.

Jeśli chcemy być krajem zamożnym, powyższe zmiany uważamy za konieczne.

**Pozapłacowe koszty pracy
w Polsce
na tle innych krajów europejskich**

Pozapłacowe koszty pracy są **istotnym wątkiem debaty publicznej** w Polsce. Dyskusja na ich temat jest o tyle specyficzna, że – pomimo wielu komentarzy – rozmówcy najczęściej nie są zgodni w najbardziej podstawowej kwestii, mianowicie: **czy pozapłacowe koszty pracy w Polsce są stosunkowo niskie, czy stosunkowo wysokie?** Poniższa analiza zawiera próbę przynajmniej częściowej odpowiedzi na to pytanie.

Przedstawiciele rządu, związków zawodowych oraz pro-socjalnych opcji politycznych utrzymują, że zgodnie z danymi Eurostatu, obciążenie wynikające z pozapłacowych kosztów pracy w Polsce jest **jednym z najniższych w Europie**. Powyższe dane zawierają dwa wskaźniki – nominalną wysokość średnich kosztów pracy oraz procentowy w nich udział pozapłacowych kosztów pracy. Jak wynika ze statystyk Eurostatu¹, w 2013 roku pozapłacowe koszty pracy wyniosły w Polsce **16,7%** całkowitych kosztów pracy. Z 28 państw członkowskich Unii Europejskiej mniejszym obciążeniem z tytułu pozapłacowych kosztów pracy mogą wykazać się: Bułgaria, Dania, Malta, Cypr, Irlandia, Wielka Brytania, Chorwacja, Luksemburg i Słowenia. Dla porównania, średnia w strefie Euro to **25,9%**, a ogółem w krajach Unii Europejskiej wynosi ona **23,7%**.

PAŃSTWO	UDZIAŁ POZAPŁACOWYCH KOSZTÓW PRACY W KOSZTACH PRACY OGÓLEM (W %)
Malta	8
Dania	12,4
Luksemburg	13,4
Irlandia	13,8
Słowenia	14,7
Wielka Brytania	15,3
Chorwacja	15,4
Bułgaria	15,8
Cypr	16,6
Polska	16,7
Strefa Euro	25,9
Średnia UE	23,7

¹ Dostępne w Internecie pod adresem:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/3-27032014-AP/EN/3-27032014-AP-EN.PDF.

Jak widać, według danych Eurostatu, Polska jest dziesiątym krajem Unii Europejskiej, mającym najmniejsze obciążenie z tytułu pozapłacowych kosztów pracy, co plasuje nas w drugiej połowie tabeli. Wynikałoby z tego, że faktycznie pozapłacowe koszty pracy w Polsce są stosunkowo niskie. Czy takie stwierdzenie byłoby jednak prawdziwe?

Aby udzielić odpowiedzi na to pytanie, należy przede wszystkim wziąć pod lupę **metodologię**, która została użyta w badaniach Eurostatu. Jako pozapłacowe koszty pracy uznano **obciążenia wynikające z podatków dochodowych oraz tak zwane składki po stronie pracodawcy**.

W związku z tym nasuwają się dwa wnioski. Po pierwsze, uwzględniono w obliczeniach dane uśrednione. Trzeba więc wziąć poprawkę na fakt, że **efektywna stawka opodatkowania podatkiem dochodowym jest w Polsce stosunkowo wysoka**, m.in. ze względu na o wiele niższą niż w innych krajach europejskich kwotę wolną od podatku i zamrożone od kilku lat progi skali podatkowej. Biorąc pod uwagę same stawki i włączając je do obliczeń, obniża się „na papierze” obciążenie pozapłacowymi kosztami pracy w Polsce w porównaniu do innych państw.

Po drugie, w statystykach Eurostatu **nie są brane pod uwagę opłacane przez pracownika** (teoretycznie przez niego, ponieważ w praktyce nie ma do czynienia z tymi pieniędzmi) **obowiązkowe składki**. Jest to o tyle istotne, że udział składek opłacanych przez pracowników w ogólnym obciążeniu pozapłacowymi kosztami pracy w Polsce jest **trzecim najwyższym spośród 34 państw członkowskich OECD² i wynosi aż 15,3%**.

Wydaje się więc, że miarodajnym sposobem oszacowania obciążenia wynikającego z pozapłacowych kosztów pracy (wyłączywszy kwestię podatku dochodowego) jest ustalenie **procentu, jaki w ogólnych kosztach pracy stanowią obowiązkowe składki płacone łącznie przez pracowników i pracodawców**.

Gdy weźmiemy pod uwagę ten wskaźnik, okazuje się, że obciążenie pozapłacowymi kosztami pracy w Polsce, wynikającymi z opłacania obowiązkowych ubezpieczeń, jest **jednym z najwyższych w krajach OECD**.

² Tabela dostępna w Internecie pod adresem: http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oced/taxation/taxing-wages-2014/income-tax-plus-employees-and-employers-social-security-contributions_tax_wages-2014-table2-en#page1; dostęp: maj 2014 r.

Składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne stanowią aż **29,7%** kosztów pracy w Polsce, co stanowi jedenasty **najwyższy wynik** wśród 34 krajów członkowskich OECD.

PAŃSTWO	UDZIAŁ SKŁADEK NA OBOWIĄZKOWE UBEZPIECZENIA W CAŁOŚCIOWYCH KOSZTACH PRACY (%)
Francja	38,5
Węgry	36,6
Austria	36,6
Grecja	34,4
Słowacja	34
Belgia	33,8
Czechy	33,6
Niemcy	33,3
Słowenia	32,9
Włochy	31,5
Polska	29,7
Szwecja	29,2
Portugalia	28,1
Hiszpania	27,9
Turcja	27,1
Estonia	26,9
Japonia	25
Finlandia	24,8
Holandia	22,6
Luksemburg	22
Norwegia	18,4
Wielka Brytania	18,3
Kanada	17,4
Korea Płd.	16,8
Stany Zjednoczone	15,9
Irlandia	13,3
Izrael	12,3
Szwajcaria	11,8
Meksyk	11,7
Islandia	7,5
Chile	7
Australia	5,6
Dania	2,7
Nowa Zelandia	0

Dodatkowo, należy wziąć pod uwagę rozpiętość, jaka pojawia się w procentowym udziale obowiązkowych składek w całościowych kosztach pracy. Polska znajduje się w tym zestawieniu na jedenastym miejscu, jednak od lidera (Francji) dzieli nas tylko niecałe 9 punktów procentowych. Od najniżej sytuowanego kraju europejskiego (Danii) dzieli nas równo 27 punktów procentowych.

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców | www.zpp.net.pl

Wydawnictwo WEI

© Copyright by Związek Przedsiębiorców i Pracodawców, Warszawa 2014